

Yazar/Author
Görkem ÇERİKCİOĞLU ÇELİK*

Makale Adı/Article Name

Mali Tablolar Analizi: Bir Deri İşletmesi Üzerine İnceleme

Financial Statements Analysis: A study of a Leather Enterprise

ÖZ

Bu çalışmada, Türkiye'de faaliyet gösteren bir deri işletmesinin mali durumu, mali tablo analiz yöntemleri aracılığıyla detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Araştırmada, işletmenin 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve gelir tabloları, karşılaştırmalı tablolar analizi, dikey yüzde analizi ve oran analizi yöntemleri kullanılarak incelenmiştir. Elde edilen bulgular, işletmenin kısa vadeli mali durumunu sektördeki diğer işletmelerle karşılaştırmalı olarak değerlendirmiştir. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın verilerinden yararlanılarak gerçekleştirilen analizler, işletmenin likidite ve kârlılık göstergelerinin sektör ortalamalarının üzerinde olduğunu, ancak etkinlik oranlarında iyileştirmeye ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymuştur. Çalışma, işletmenin belirli bir döneme ait kısa vadeli mali durumunu ve performansını ayrıntılı bir şekilde analiz etmeyi ve dönemsel değişiklikleri vurgulamayı amaçlamaktadır. Araştırmada, "Örnek Olay Çalışması" (Event Study) yöntemi uygulanmıştır. Bu yöntemin kullanıldığı durumlarda, mali analiz tekniklerinden Karşılaştırmalı Tablolar Analizi (Yatay Analiz), Dikey Analiz (Dikey Yüzde Analizi) ve Oran (Rasyo) Analizi yöntemlerinden faydalanılmaktadır. Araştırmada kullanılan mali tablolar Kamuyu Aydınlatma Platformu'ndan temin edilmiş ve veriler Microsoft Office Excel programı kullanılarak analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Mali tablolar, Mali tablolar analizi.

ABSTRACT

In this study, the financial position of a leather enterprise in Turkey is analysed in detail using financial statement analysis methods. In the study, balance sheets and income statements for the years 2021 and 2022 were analysed using comparative table analysis, vertical percentage analysis and ratio analysis techniques. The findings obtained revealed the short-term financial position of the enterprise in comparison with other enterprises in the sector. Analyses using data from the Central Bank of the Republic of Turkey show that the liquidity and profitability indicators of the enterprise are above the sector averages, but efficiency ratios need improvement. The focus of this study is to examine in detail the short-term financial position and performance of the enterprise for a certain period and to highlight the changes between periods. In the study, the 'Event Study' method was used. In the case studies where this method is applied, Comparative Tables Analysis (Horizontal Analysis), Vertical Analysis (Vertical Percentage Analysis) and Ratio Analysis are used as financial analysis techniques. However, trend analysis, which is a technique for evaluating long-term trends, is not included in the scope of this study. The financial statements required for the research were obtained from the Public Disclosure Platform and the data obtained were analysed and interpreted in Microsoft Office Excel programme.

Keywords: Accounting, Financial Statements, Financial Statement Analysis.

Extended Abstract

The aim of this study is to evaluate the financial position of a leather enterprise selected among the enterprises in the manufacturing sector traded in Borsa Istanbul in line with the data obtained from the balance sheet and income statement, which are the basic financial statements. The analysed enterprise is a leather enterprise under the manufacturing sector and has an important place in its own activity group. It is thought that the study will make a significant contribution to the literature since it deals with the methods used in financial statement analysis in detail and focuses on the practical applications of these methods. The focus of this study is to examine in detail the short-term financial position and performance of the enterprise for a certain period and to highlight the changes between periods. In this direction, the study uses Comparative Tables Analysis (Horizontal Analysis), Vertical Analysis (Vertical Percentage Analysis) and Ratio Analysis methods. However, trend analysis is excluded from the scope of this study since it is intended for the evaluation of long-term trends. At the beginning of the study, a literature review was carried out and the data obtained from the financial statements of the enterprise were presented in table format. Based on these tables, the results of the analyses are evaluated and interpreted. During the interpretation of the analyses, the ratio analysis results for the year 2022, which are included in the sector reports published by the Central Bank every three years, and the data on the asset and resource structure of the sector, and the ratio analysis results for the year 2022, which are included in the sector reports published by the Central Bank every three years, are used. The results of the financial analysis techniques applied for the purpose of the study are summarised below:

According to the results of the comparative tables analysis, it is seen that Enterprise A significantly improved its financial performance in 2022. It increased its total assets by 101.91% to approximately TL 1.3 billion and doubled its assets. This growth is mainly due to the increase in current assets and shareholders' equity. In addition, the reduction in long-term debt is considered as a positive development in terms of the sustainability of the financial structure of the Company. However, the increase in short-term liabilities reveals that the Company needs to pay more attention to liquidity management. The Company continued to support sustainable growth strategies by maintaining a balance between debt management, profitability targets and investment strategies. In 2022, the significant increase in sales revenues and profitability indicates a strong improvement in the overall financial performance of the business. However, the rapid increase in costs and fluctuations observed in the income statement point to the need for more effective cost management in the future. According to the results of the vertical percentage analysis, it is seen that Enterprise A has a stronger financial structure compared to the sector averages. While the high equity ratio increases the financial resilience of the company, the low short-term borrowing ratio is considered as a positive indicator in terms of risk management. However, the low current asset ratio indicates that a more careful and proactive approach should be adopted in liquidity management. The high level of the Company's fixed assets indicates that the Company pursues a strategic investment policy towards long-term growth targets. Considering the sectoral dynamics, ensuring a strategic balance in the resource structure and strengthening liquidity management are critical for sustainable growth targets. The performance of Enterprise A in 2022 is noteworthy with its strong gross profit margin, effective operational management and high net profitability ratios. This clearly demonstrates the company's operational efficiency and success in achieving its profitability targets. On the other hand, the high ratio of marketing expenses indicates that the effectiveness of these expenditures should be analysed in more detail. The ratio analysis of Enterprise A for 2022 reveals that its financial structure is in a strong position compared to the sector averages. The Company's performance in basic liquidity indicators such as current ratio, liquidity ratio and cash ratio is above the sector averages, indicating that its capacity to meet its short-term liabilities is high and liquidity risk is at low levels. Healthy cash flow and effective liquidity management are among the key factors supporting the Company's financial stability. However, although the company has achieved or exceeded the sector averages in areas such as inventory management, receivable collection and working capital utilisation, there is a need for improvement in the effective utilisation of tangible fixed assets, asset turnover and debt repayment processes. When analysed in terms of borrowing ratios, it is seen that Enterprise A follows an equity-weighted financing strategy that minimises the borrowing risk. The fact that

the debt ratio is well below the sector averages and the ratio of equity to total assets is at high levels is considered as an important advantage that increases the financial resilience of the enterprise. In addition, the Company's profitability performance is well above the sector averages. High sales profitability largely compensated for some weaknesses observed in cost management. However, the fact that operating expenses and interest expenses are high compared to the sector reveals the need for improvement in the cost control and financial management processes of the enterprise. In general, the superior performance of Enterprise A in liquidity and profitability ratios clearly demonstrates the soundness of its financial structure and its competitive advantage in the sector. However, improvements in the efficiency of operational processes and cost management will further improve the financial strength and sustainable growth capacity of the enterprise.

Giriş

Muhasebe, bir işletmenin mali nitelikli işlemlerinin kaydedilmesi, sınıflandırılması, özetlenmesi, analiz edilmesi, yorumlanması ve raporlanması süreçlerini kapsayan bir disiplindir. Bu işlemler arasında, kaydetme, sınıflandırma ve özetleme, muhasebenin birincil işlevleri olarak tanımlanırken; analiz etme, yorumlama ve raporlama ise ikincil işlevlerdir. Muhasebe, bilgi üretimi ve iletişimi sağlayan bir sistem olarak bu görevleri yerine getirir. Mali nitelikteki işlemler, belgeler aracılığıyla muhasebe sistemine aktarılır. Sürecin ilk adımı, bu işlemlerin yevmiye defterine kaydedilmesidir. Ardından, işlemler büyük defterde sınıflandırılır, kesin mizan ve kâr-zarar hesabında özetlenir. Nihai olarak, bilanço ve gelir tablosu gibi muhasebe raporları oluşturularak bilgi kullanıcılarına (yöneticiler, ortaklar, devlet, kredi kurumları...) sunulur. Muhasebenin ikincil işlevlerini yerine getirme sorumluluğu, işletme muhasebecileri, bilgi kullanıcıları ve mali analistlere aittir. Bu süreçte, mali analiz teknikleri kullanılarak mali tablolara analizler uygulanır ve bu analizlerden elde edilen sonuçlar yorumlanır (Çömlekçi vd., 2006: 1).

Mali analiz teknikleri Karşılaştırmalı Tablolar Analizi (Yatay Analiz), Dikey Analiz (Dikey Yüzde Analizi), Oran Analizi ve Trend Analizi olmak üzere temelde dört grupta toplanabilir. Mali analizler, bir işletmenin mali durumunu ve faaliyet sonuçlarını değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilen çalışmalardır. Bu analizler, işletmenin temel ve ikincil hedeflerine ulaşım ulaşılamadığını belirlemek, eğer bu hedeflere ulaşamamışsa nedenlerini tespit etmek için kullanılmaktadır. Ayrıca, işletmenin faaliyetlerinde başarı ve etkinlik düzeyini ölçme, üretim ve fiyat politikalarını değerlendirme, işletme faaliyetlerini izleme ve kontrol etme gibi alanlarda da önemli katkılar sunar. Bunun yanı sıra, mali analizler planlama süreçlerini destekler ve olası başarısızlık durumlarına karşı önleyici tedbirlerin alınmasına yardımcı olur. Bu nedenle mali analizler, işletme yönetiminde stratejik bir araç olarak kritik bir rol oynar (Aydın vd., 2010: 93).

Bu çalışmanın amacı, Borsa İstanbul'da (BIST) işlem gören imalat sektöründeki işletmeler arasında seçilen bir deri işletmesinin temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosundan elde edilen veriler ışığında mali durumunu değerlendirmektir. Çalışmanın, mali tablo analizinde kullanılan yöntemleri ayrıntılı bir şekilde ele alması ve bu yöntemlerin pratik uygulamalarına odaklanması nedeniyle literatüre önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmanın odak noktası, işletmenin belirli bir döneme ait kısa vadeli mali durumunu ve performansını ayrıntılı bir şekilde incelemek ve dönemler arasındaki değişiklikleri öne çıkarmaktır. Çalışmada, "Örnek Olay Çalışması" (Event Study) yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemin uygulandığı örnek olaylarda, mali analiz tekniklerinden Karşılaştırmalı Tablolar Analizi (Yatay Analiz), Dikey Analiz (Dikey Yüzde Analizi) ve Oran (Rasyo) Analizi kullanılmaktadır. Ancak, uzun vadeli eğilimlerin değerlendirilmesine yönelik bir teknik olan trend analizi, bu çalışmanın kapsamına dahil edilmemiştir. Araştırma için gerekli mali tablolar, Kamuyu Aydınlatma Platformu'ndan elde edilmiş ve elde edilen veriler Microsoft Office Excel programında analiz edilerek yorumlanmıştır. Çalışmanın başlangıç aşamasında literatür taraması gerçekleştirilmiş ve işletmenin mali tablolarından elde edilen veriler tablo formatında sunulmuştur. Bu tablolardan hareketle analiz sonuçları değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Analizlerin yorumlanması sırasında Merkez

Bankası'nın her üç yılda bir yayımladığı sektör raporlarında yer alan 2022 yılına ait oran analizi sonuçları ile sektörün varlık ve kaynak yapısına ilişkin veriler de analize katılmıştır.

1. Literatür Özeti

Akaytay vd. (2015) tarafından yapılan çalışmada, farklı faaliyet alanlarında yer alan işletmelerin finansal oranlarının anlamlı derecede farklılaşıp farklılaşmadığını incelenmiştir. Çalışmada, TCMB'nin 2012 yılına ait 58 alt sektör tablosundan elde edilen 47 finansal oran, ANOVA analizi ile değerlendirilmiştir. Çalışma bulguları, bazı finansal oranların faaliyet alanlarına göre anlamlı farklılıklar gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bu farklılıkların, mallar ve hizmetler arasındaki yapısal farklılardan, müşteri profillerinden ve duran varlık yatırımlarından kaynaklandığı belirlenmiştir.

İskenderoğlu vd. (2015) tarafından yapılan çalışmada, Türkiye enerji sektörü ile Avrupa enerji sektörünün finansal performansını karşılaştırılması amaçlanmıştır. Araştırmada, 2009-2012 yıllarına ait TCMB verileri ile Avrupa'da faaliyet gösteren 79 enerji işletmesinin finansal tablolarından elde edilen veriler oran analizi yöntemiyle incelenmiştir. Çalışma, likidite, mali yapı, verimlilik ve kârlılık oranları çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular, Avrupa enerji sektörünün, Türkiye enerji sektörüne kıyasla daha güçlü bir finansal performansa sahip olduğunu göstermektedir. Avrupa enerji sektöründe kısa vadeli borçların daha düşük, likidite oranlarının ise daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Kahveci ve Turna (2016) tarafından yapılan çalışmada, BİST'te işlem gören 11 turizm işletmesinin finansal performansını değerlendirilmiştir. Çalışmada, işletmelerin finansal oranları hesaplanmış ve bu oranlar TOPSIS yöntemi kullanılarak performans puanlarına dönüştürülmüştür. Çalışma sonuçları, performans puanlarının belirlenmesinde etkili olan öncelikli finansal oranların tespit edildiğini göstermektedir.

Gümüş vd. (2017) tarafından yapılan çalışmada, BİST'te Metal Eşya ve Makine sektöründe faaliyet gösteren 27 firmanın finansal performansını TOPSIS yöntemiyle analiz etmiştir. Araştırmada, 2014-2015 yıllarına ait bilanço ve gelir tablosu verileri kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar, en yüksek ve en düşük performansa sahip firmaların sıralamalarında büyük ölçüde tutarlılık olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, bazı firmaların sıralamalarında önemli değişiklikler gözlemlenmiştir.

Sanalan Bilici ve Aydın (2018) tarafından yapılan çalışmada, konaklama işletmeciliği faaliyetlerini de içeren bir işletmenin mali tabloları finansal analiz yöntemleriyle değerlendirilmiştir. Araştırmada, 2011-2016 yıllarına ait mali tablolar kullanılarak trend analizi, karşılaştırmalı tablolar analizi, dikey analiz ve oran analizi yöntemleri uygulanmıştır. Elde edilen bulgular, şirketin dönen varlık oranının duran varlık oranına kıyasla daha yüksek olduğunu, öz kaynaklarında büyüme kaydedildiğini, satış gelirleri ile maliyetlerin paralel bir seyir izlediğini, dönen varlıklar içerisinde nakit ve nakit benzerlerinin en büyük paya sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca, cari oranın normal seviyenin biraz altında olduğu, asit-test oranının uygun bir seviyede bulunduğu ve nakit oranının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Yılmaz ve Aslan (2018) tarafından yapılan çalışmada, konaklama ve yiyecek hizmetleri alt sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin finansal performanslarını oran analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Çalışmada, 2013-2015 yıllarına ait sektörel bilançolardan elde edilen veriler kullanılmıştır. Çalışmada, işletme ölçekleri ile finansal performans göstergeleri arasında anlamlı farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, küçük ölçekli işletmelerin likidite oranlarının zayıf olduğu, buna karşılık büyük ölçekli işletmelerin finansal yapılarının daha güçlü olduğu belirlenmiştir.

Ülker ve Aslan (2020) tarafından yapılan çalışmada, BİST Perakende Ticaret Sektöründe faaliyet gösteren BİM, Migros ve CarrefourSA'nın finansal performanslarını oran analizi yöntemiyle incelenmiştir. Çalışmada, 2015-2018 yıllarına ait bağımsız denetimden geçmiş finansal tablolar değerlendirilmiş ve likidite, faaliyet, mali yapı ile kârlılık oranları kullanılmıştır. Çalışma bulguları, likidite oranları açısından Migros'un en iyi, CarrefourSA'nın ise en zayıf durumda olduğunu göstermektedir. BİM'in stok ve aktif devir hızları ile faaliyet kârlılığı bakımından diğer

işletmelere kıyasla daha iyi bir performans sergilediği belirlenmiştir. Ancak hem CarrefourSA'nın hem de Migros'un net kâr oranlarının düşük olduğu tespit edilmiştir.

Mazman İtik (2021) tarafından yapılan çalışmada, BIST'te faaliyet gösteren bir gıda işletmesinin mali tabloları analiz edilerek işletmenin finansal durumu değerlendirilmiştir. Çalışmada, 2015-2019 yıllarına ait bilanço ve gelir tabloları kullanılmış; Karşılaştırmalı Analiz, Dikey Analiz, Trend Analizi ve Oran Analizi teknikleri uygulanmıştır. Elde edilen bulgular, işletmenin 2019 yılında net çalışma sermayesinin azaldığını ancak borç ödeme gücünün korunduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, finansal giderlerdeki artış nedeniyle kâr seviyesinin düştüğü tespit edilmiştir.

Güngör (2022) tarafından yapılan çalışmada, çalışma sermayesi yönetiminin havacılık sektöründe faaliyet gösteren firmaların finansal performansına etkileri incelenmiştir. Bu kapsamda, Amerika merkezli on havayolu firmasına ait veriler panel veri analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. İlk aşamada modelin birim ve zaman etkilerinin geçerliliği test edilmiş, ardından sabit ve rassal etki modelleri oluşturulmuş, uygun modelin seçimi için Hausman testi uygulanmış ve temel varsayım testleri yapılmıştır. Elde edilen bulgular, çalışmaya en uygun modelin Driscoll-Kraay tahmincisi olduğunu göstermiştir. Analiz sonuçları, net çalışma sermayesinin firma performansı üzerinde güçlü ve pozitif etkisinin bulunduğunu ortaya koyarken, firmaların hem 2008 küresel finansal krizden hem de COVID-19 salgınından ciddi ölçüde olumsuz etkilendiğini de göstermiştir.

Kılıç Karamahmutoğlu (2022) tarafından yapılan çalışmada, Covid-19 pandemisinin, BIST'te Ulaştırma ve Turizm Endekslerinde yer alan işletmelerin finansal performansı üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Bu amaçla oran analizi yöntemi kullanılarak 16 işletmenin finansal oranları incelenmiş ve Covid-19 öncesi ile sonrası dönemlerdeki değişimler parametrik olmayan testlerle değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, pandeminin likidite oranları üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını, ancak mali yapı, faaliyet ve kârlılık oranlarında değişimlere yol açtığını göstermektedir. Ulaştırma sektöründe borçlanma oranlarının arttığı, buna karşın turizm sektöründe azaldığı belirlenmiştir. Her iki sektörde de kârlılık oranlarının olumsuz etkilendiği tespit edilmiştir.

Güngör (2023) tarafından yapılan çalışmada, COVID-19 salgınının Filipinler'deki firmalar üzerindeki etkileri, sermaye yapısı oranları aracılığıyla değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda, analizde kriter olarak firmaların sermaye yapısı oranları kullanılmış ve analiz sürecinde çok kriterli karar verme yöntemlerinden yararlanılmıştır. Kriterlerin ağırlıklandırılmasında CRITIC yöntemi, alternatiflerin değerlendirilmesi için ise EDAS yöntemi tercih edilmiştir. Elde edilen bulgular, firmaların sermaye yapısı açısından performanslarının COVID-19'dan birbirine benzer düzeylerde etkilendiğini ya da sermaye yapısının görece katı yapısı nedeniyle salgının etkisinin sınırlı kaldığını göstermiştir.

Onocak (2023) tarafından yapılan çalışmada, BIST'te işlem gören konaklama işletmelerinin finansal performansını analiz ederek karar alma süreçlerinde kullanılabilecek finansal göstergelerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda, 2017-2021 yıllarını kapsayan beş yıllık dönemde, işletmelerin finansal performansları CRITIC yöntemi ile ağırlıklandırılmış ve TOPSIS yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmada, bilanço ve gelir tablolarından elde edilen 11 finansal oran performans kriteri olarak kullanılmış ve bu oranların ağırlıkları CRITIC yöntemi ile belirlenmiştir. TOPSIS yöntemi ile işletmelerin performans sıralaması yapılmış ve MAALT kodlu işletmenin en yüksek performansı gösterdiği belirlenmiştir. Performans kriterleri ile hisse senedi getirileri arasında güçlü bir pozitif ilişki tespit edilmiştir.

Güngör (2024) tarafından yapılan çalışmada, BIST'te işlem gören dört spor kulübünün finansal performansı incelenmiştir. Bu bağlamda, CRITIC metodu ile çalışmada kullanılan kriterler ağırlıklandırılmış, SAW metodu ile alternatiflerin performansları değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, finansal performans ile sportif başarı arasında bir ilişki bulunduğunu ortaya koymuştur.

Yılmaz (2024) tarafından yapılan çalışmada, BIST'te Taş ve Toprak Sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin kârlılık oranlarını etkileyen finansal değişkenleri incelenmiştir. Araştırmada, 2009-2022 dönemine ait 12 şirketin verileri panel veri analizi ve logaritmik normalizasyon

yöntemleriyle değerlendirilmiştir. Araştırma bulguları, kısa vadeli yabancı kaynakların dönen varlıklar ile brüt kâr/zararın, duran varlık kârlılık oranları üzerinde anlamlı bir etkisi olduğunu göstermektedir. Özellikle, kısa vadeli borçların etkin yönetiminin duran varlık ve devamlı sermaye kârlılık oranlarını artırdığı belirlenmiştir. Brüt kâr/zararın ise net kârlılık oranı üzerinde belirleyici bir etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Tüm bu çalışmalar birlikte ele alındığında, mali analize yönelik literatürün zaman içerisinde hem sektörel çeşitlilik kazandığı hem de kullanılan yöntemler bakımından daha kapsamlı bir hâle geldiği anlaşılmaktadır. İşletmelerin faaliyet gösterdiği sektörler göre finansal oranlarla anlamlı farklılıkların gözlemlenmesi, sektör temelli analizlerin gerekliliğini ortaya koyarken; oran analizi, CRITIC, TOPSIS, SAW, EDAS gibi çok kriterli karar verme yöntemleri ile panel veri analizi gibi tekniklerin uygulanması, analizlere analitik derinlik kazandırmaktadır. Buna ek olarak; COVID-19 gibi kriz dönemlerinin finansal oranlar üzerindeki etkisinin incelenmesi, finansal performansın çevresel faktörlere karşı duyarlılığını ortaya koymaktadır. Genel olarak literatür, işletmelerin finansal yapılarını; sektörün özellikleri, firma büyüklüğü, ekonomik dalgalanmalar ve kriz koşulları gibi çok boyutlu etkenlerin şekillendirdiğini ortaya koymakta; bu çerçevede gerçekleştirilecek analizlerin hem yatay hem de dikey karşılaştırmalarla desteklenmesinin önemini vurgulamaktadır.

2. Uygulama

2.1. Karşılaştırmalı Tablolar Analizi (Yatay Analiz)

Bir işletmenin mali durumunu kendi içinde değerlendirmeyi hedefleyen karşılaştırmalı tablolar analizi, işletmenin ardışık en az iki ya da daha fazla faaliyet dönemine ait mali tablolarındaki kalemlerde zaman içinde gerçekleşen değişimleri belirlemeyi ve bu değişimlerin nedenleri ile sonuçlarını değerlendirmeyi içerir. Bu analiz yöntemi, birden fazla yıla ait mali tabloların karşılaştırılmasına dayandığından, dinamik bir analiz türü olarak nitelendirilmektedir (Toroslu, M. V. ve Durmuş, C. N. 2017: 113).

Çalışmada, karşılaştırmalı tablolar analizi kapsamında 2022 ve 2021 yıllarına ait veriler kullanılarak bilanço ve gelir tablosu kalemleri değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. A işletmesinin 2021 ve 2022 yıllarını kapsayan bilanço verilerinden elde edilen karşılaştırmalı tablolar analizi Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1. A İşletmesinin 2021-2022 Yılları Karşılaştırmalı Bilanço Analizi

	2021	2022	Mutlak Değişim	% Değişim
VARLIKLAR				
Dönen Varlıklar	421 521 242	886 234 885	464 713 643	110,25
Nakit ve Nakit Benzerleri	147 111 619	205 354 810	58 243 191	39,59
Finansal Yatırımlar	0	265 882 311	265 882 311	-
Kullanımı Kısıtlı Banka Kredileri	0	188 457	188 457	-
Vadeye Kadar Elde Tutulacak Finansal Yatırımlar	0	265 693 854	265 693 854	-
Ticari Alacaklar	89 273 510	189 621 987	100 348 477	112,41
İlişkili Taraflardan Ticari Alacaklar	77 822 303	166 442 252	88 619 949	113,87
İlişkili Olmayan Taraflardan Ticari Alacaklar	11 451 207	23 179 735	11 728 528	102,42
Diğer Alacaklar	7 261 477	8 740 585	1 479 108	20,37

İlişkili Taraflardan Diğer Alacaklar	6 709 879	8 454 640	1 744 761	26,00
İlişkili Olmayan Taraflardan Diğer Alacaklar	551 598	285 945	-265 653	-48,16
Stoklar	154 909 802	163 022 348	8 112 546	5,24
Peşin Ödenmiş Giderler	13 994 229	18 594 040	4 599 811	32,87
İlişkili Taraflara Peşin Ödenmiş Giderler	10 095	10 095	0	0
İlişkili Olmayan Taraflara Peşin Ödenmiş Giderler	13 984 134	18 583 945	4 599 811	32,89
Cari Dönem Vergisiyle İlgili Varlıklar	2 375 472	34 698 795	32 323 323	1360,71
Diğer Dönen Varlıklar	385 133	320 009	-65 124	-16,91
İlişkili Olmayan Taraflardan Diğer Dönen Varlıklar	385 133	320 009	-65 124	-16,91
ARA TOPLAM	415 311 242	886 234 885	470 923 643	113,39
Satış Amaçlı Sınıflandırılan Duran Varlıklar	6 210 000	0	-6 210 000	-100
DURAN VARLIKLAR	213 913 804	396 785 060	182 871 256	85,49
Finansal Yatırımlar	7 724 212	7 906 388	182 176	2,36
İtfa Edilmiş Maliyetiyle Ölçülen Finansal Varlıklar	7 724 212	7 906 388	182 176	2,36
Diğer Alacaklar	336 337	15 328 445	14 992 108	4457,47
İlişkili Taraflardan Diğer Alacaklar	0	14 853 098	14 853 098	
İlişkili Olmayan Taraflardan Diğer Alacaklar	336 337	475 347	139 010	41,33
Öz kaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımlar	18 574 853	51 908 021	33 333 168	179,45
Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller	0	13 740 000	13 740 000	
Maddi Duran Varlıklar	125 194 654	236 845 206	111 650 552	89,18
Kullanım Hakkı Varlıkları	49 125 659	48 040 603	-1 085 056	-2,21
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	569 770	519 895	-49 875	-8,75
Ertelemiş Vergi Varlığı	12 388 319	22 496 502	10 108 183	81,59
TOPLAM VARLIKLAR	635 435 046	1 283 019 945	647 584 899	101,91
KAYNAKLAR				
KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	260 967 538	560 954 660	299 987 122	114,95

Kısa Vadeli Borçlanmalar	29 800 860	28 671 428	-1 129 432	-3,79
İlişkili Olmayan Taraflardan Kısa Vadeli Borçlanmalar	29 800 860	28 671 428	-1 129 432	-3,79
Banka Kredileri	3 787 394	5 802 017	2 014 623	53,19
Kiralama İşlemlerinden Borçlar	25 977 243	22 632 734	-3 344 509	-12,87
Diğer Kısa Vadeli Borçlanmalar	36 223	236 677	200 454	553,39
Uzun Vadeli Borçlanmaların Kısa Vadeli Kısımları	42 853 115	57 913 139	15 060 024	35,14
İlişkili Olmayan Taraflardan Uzun Vadeli Borçlanmaların Kısa Vadeli Kısımları	42 853 115	57 913 139	15 060 024	35,14
Banka Kredileri	42 853 115	57 913 139	15 060 024	35,14
Ticari Borçlar	153 491 310	334 737 758	181 246 448	118,08
İlişkili Taraflara Ticari Borçlar	27 004 683	96 093 671	69 088 988	255,84
İlişkili Olmayan Taraflara Ticari Borçlar	126 486 627	238 644 087	112 157 460	88,67
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	7 493 781	14 420 410	6 926 629	92,43
Diğer Borçlar	7 525 921	23 046 188	15 520 267	206,22
İlişkili Olmayan Taraflara Diğer Borçlar	7 525 921	23 046 188	15 520 267	206,22
Ertelemiş Gelirler (Müşteri Sözleşmelerinden Doğan Yükümlülüklerin Dışında Kalanlar)	7 641 714	25 363 326	17 721 612	231,91
İlişkili Taraflardan Ertelemiş Gelirler (Müşteri Sözleşmelerinden Doğan Yükümlülüklerin Dışında Kalanlar)	3 676 788	20 013 734	16 336 946	444,33
İlişkili Olmayan Taraflardan Ertelemiş Gelirler (Müşteri Sözleşmelerinden Doğan Yükümlülüklerin Dışında Kalanlar)	3 964 926	5 349 592	1 384 666	34,92
Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü	6 561 288	65 999 499	59 438 211	905,89
Kısa Vadeli Karşılıklar	5 599 549	10 802 912	5 203 363	92,92

Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Kısa Vadeli Karşılıklar	3 766 744	7 553 657	3 786 913	100,54
Diğer Kısa Vadeli Karşılıklar	1 832 805	3 249 255	1 416 450	77,28
ARA TOPLAM	260 967 538	560 954 660	299 987 122	114,95
UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	166 516 809	148.000.778	-18 516 031	-11,12
Uzun Vadeli Borçlanmalar	138 428 458	94 192 257	-44 236 201	-31,96
İlişkili Olmayan Taraflardan Uzun Vadeli Borçlanmalar	138 428 458	94 192 257	-44 236 201	-31,96
Banka Kredileri	117 197 828	71 113 602	-46 084 226	-39,32
Kiralama İşlemlerinden Borçlar	21 230 630	23 078 655	1 848 025	8,70
Diğer Borçlar	133 731	0	-133 731	-100
İlişkili Olmayan Taraflara Diğer Borçlar	133 731	0	-133 731	-100
Uzun Vadeli Karşılıklar	5 322 268	7 764 031	2 441 763	45,88
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Uzun Vadeli Karşılıklar	5 322 268	7 764 031	2 441 763	45,88
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	22 632 352	46 044 490	23 412 138	103,45
TOPLAM YÜKÜMLÜLÜKLER	427 484 347	708 955 438	281 471 091	65,84
ÖZ KAYNAKLAR	207 950 699	574 064 507	366 113 808	176,06
Ana Ortaklığa Ait Öz kaynaklar	207 950 699	574 064 507	366 113 808	176,06
Ödenmiş Sermaye	49 221 970	49 221 970	0	0
Sermaye Düzeltme Farkları	5 500 255	5 500 255	0	0
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler (Giderler)	91 249 084	170 150 739	78 901 655	86,47
Yeniden Değerleme ve Ölçüm Kazançları (Kayıpları)	91 249 084	170 150 739	78 901 655	86,47
Maddi Duran Varlık Yeniden Değerleme Artışları (Azalışları)	94 384 117	176 576 661	82 192 544	87,08
Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm Kazançları (Kayıpları)	-3 135 033	-6 425 922	3 290 889	-51,21
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	1 207 513	3 124 610	1 917 097	158,76
Geçmiş Yıllar Karları veya Zararları	14 420 002	58 672 812	-44 252 810	-75,42

Net Dönem Karı veya Zararı	46 351 875	287 394 121	241 042 246	520,03
TOPLAM	635 435 046	1 283 019 945	647 584 899	101,91
KAYNAKLAR				

Kaynak: Kamuyu Aydınlatma Platformu, 2024

A İşletmesi'nin 2021-2022 yıllarına ait karşılaştırmalı bilanço analizi, şirketin finansal yapısında önemli değişimlere işaret etmektedir. Varlıklar tarafında, dönen varlıklar %110,25 oranında artış göstererek 886 milyon TL'ye ulaşmıştır. Bu artış, özellikle ticari alacaklardaki %112,41'lik büyüme ve finansal yatırımlara yapılan 265 milyon TL'lik eklemeye açıklanmaktadır. Nakit ve nakit benzerlerindeki %39,59 oranındaki artış ise işletmenin likidite pozisyonunun güçlendiğini ortaya koymaktadır. Cari dönem vergisiyle ilgili varlıklarda %1360,71 gibi olağanüstü bir artış gözlemlenmesi, işletmenin vergi varlık ve yükümlülük yönetiminde önemli bir değişim yaşadığını göstermektedir. Duran varlıklar %85,49 artışla 396 milyon TL seviyesine yükselmiş olup, bu büyümede maddi duran varlıklar (%89,18) ve öz kaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar (%179,45) belirleyici olmuştur. Bunun yanı sıra, yatırım amaçlı gayrimenkuller kaleminde gerçekleşen 13,74 milyon TL'lik yeni varlık, şirketin uzun vadeli stratejik yatırımlara yöneldiğini göstermektedir.

Kaynaklar açısından değerlendirildiğinde, kısa vadeli yükümlülükler %114,95 oranında artarak 561 milyon TL'ye ulaşmıştır. Bu artış, özellikle ticari borçlardaki %118,08 ve çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin borçlardaki %92,43'lük artış ile açıklanabilir. Ayrıca, dönem kârı vergi yükümlülüğünde %905,89 oranında bir artış kaydedilmesi, şirketin kârlılığındaki önemli yükselişi yansıtmaktadır. Öte yandan, uzun vadeli yükümlülükler %11,12 oranında azalma göstermiş, bu düşüşte özellikle uzun vadeli borçlanmalardaki %31,96 oranındaki azalma dikkat çekmiştir. Bu durum, şirketin borç yönetiminde daha temkinli ve sürdürülebilir bir yaklaşım benimsediğini ortaya koymaktadır.

İşletmenin öz kaynakları %176,06 oranında artış göstererek 574 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Bu artışta, net dönem kârının %520,03 oranında büyüyerek 287 milyon TL'ye ulaşması belirleyici olmuştur. Ayrıca, yeniden değerlendirme ve ölçüm kazançlarındaki %86,47 oranındaki artış, öz kaynakların güçlenmesine katkı sağlamıştır. Ancak, geçmiş yıllar kârlarının %75,42 oranında azalması, önceki dönemlerden devreden kârların büyük ölçüde dağıtıldığını veya kullanıldığını işaret etmektedir.

A İşletmesinin 2021 ve 2022 yıllarını kapsayan gelir tablosundan elde edilen karşılaştırmalı tablolar analizi Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 2. A İşletmesinin 2021-2022 Yılları Karşılaştırmalı Gelir Tablosu Analizi

KÂR VEYA ZARAR KISMI	2021	2022	Mutlak Değişim	% Değişim
Hasılat	432 405 300	1 358 955 850	926 550 550	214,28
Satışların Maliyeti	-240 677 306	-793 746 820	-553 069 514	229,80
TİCARİ	191 727 994	565 209 030	373 481 036	194,80
FAALİYETLERDEN BRÜT KAR (ZARAR)	191 727 994	565 209 030	373 481 036	194,80
Genel Yönetim	-15 894 109	-31 500 857	-15 606 748	98,19
Giderleri				
Pazarlama Giderleri	-103 027 063	-253 249 896	-150 222 833	145,81
Araştırma ve Geliştirme Giderleri	-2 086 778	-4 267 317	-2 180 539	104,49
Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler	52 170 803	97 298 485	45 127 682	86,50
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler	-55 620 650	-59 572 851	-3 952 201	7,11
ESAS FAALİYET KARI (ZARARI)	67 270 197	313 916 594	246 646 397	366,65

Yatırım	6 237 622	7 622 786	1 385 164	22,21
Faaliyetlerinden Gelirler				
Öz kaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların Karlarından				
(Zararlarından) Paylar				
FİNANSMAN GELİRİ (GİDERİ) ÖNCESİ FAALİYET KARI (ZARARI)	82 319 272	354 872 548	272 553 276	331,09
Finansman Gelirleri	57 039 986	83 577 610	26 537 624	46,52
Finansman Giderleri	-85 979 022	-81 449 977	4 529 045	-5,27
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ KARI (ZARARI)	53 380 236	357 000 181	303 619 945	568,79
Sürdürülen Faaliyetler Vergi (Gideri) Geliri	-7 028 361	-69 606 060	-62 577 699	890,36
Dönem Vergi (Gideri) Geliri	-6 561 288	-65 999 499	-59 438 211	905,89
Ertelenmiş Vergi (Gideri) Geliri	-467 073	-3 606 561	-3 139 488	672,16
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM KARI (ZARARI)	46 351 875	287 394 121	241 042 246	520,03
Dönem Kârının (Zararının) Dağılımı				
Ana Ortaklık Payları	46 351 875	287 394 121	241 042 246	520,03
Sürdürülen Faaliyetlerden Başına Kazanç	0,0094	0,0584	0,049	521,28
DİĞER KAPSAMLI GELİR KISMI				
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Artışları (Azalışları)				
Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm Kazançları (Kayıpları)				
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak Diğer Kapsamlı Gelire İlişkin Vergiler				
Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Artışları (Azalışları), Vergi Etkisi	-9 455 849	-9 697 394	-241 545	2,55
	-9 647 248	-10 680 387	-1 033 139	10,71

Tanımlanmış Fayda Planları Ölçüm (Kayıpları), Etkisi	Yeniden Kazançları Vergi	191 399	982 993	791 594	413,58
DİĞER KAPSAMLI GELİR (GİDER)		66 956 539	78 901 655	11 945 116	17,84
TOPLAM KAPSAMLI GELİR (GİDER)		113 308 414	366 295 776	252 987 362	223,27
Toplam Kapsamlı Gelirin Dağılımı					
Ana Ortaklık Payları		113 308 414	366 295 776	252 987 362	223,27

Kaynak: Kamuyu Aydınlatma Platformu, 2024

A İşletmesi'nin 2021 ve 2022 yıllarını kapsayan gelir tablosu, firmanın faaliyet performansı ve kârlılık seviyesindeki önemli değişimlere ışık tutmaktadır. Bu dönemde, işletmenin hasılatı %214,28 oranında artarak 1,35 milyar TL'ye ulaşmıştır; bu durum, şirketin satış hacminde önemli bir genişlemeyi işaret etmektedir. Öte yandan, satışların maliyeti %229,80 oranında bir artışla 793 milyon TL'ye yükselmiştir. Satış gelirlerindeki artışın maliyetlerdeki yükseliş hızının gerisinde kalması, brüt kâr marjı üzerinde olumsuz bir etkiye bulunma potansiyeline sahiptir. Buna rağmen, ticari faaliyetlerden elde edilen brüt kâr, %194,80 oranında artışla 565 milyon TL'ye ulaşmış ve şirketin ana faaliyetlerini yüksek kârlılık düzeyiyle sürdürmeye devam ettiğini ortaya koymuştur.

Şirketin genel yönetim giderleri %98,19, pazarlama giderleri %145,81 ve Ar-Ge giderleri %104,49 oranında artış göstermiştir. Bu artışlar, büyüyen operasyonların ve artan faaliyet hacminin doğal bir sonucu olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, giderlerin hasılat artış oranının gerisinde kalması, şirketin operasyonel verimliliğini artırdığını göstermektedir. Ayrıca, esas faaliyetlerden elde edilen diğer gelirler %86,50 oranında artarken, esas faaliyetlerden kaynaklanan diğer giderlerde yalnızca %7,10 oranında sınırlı bir artış kaydedilmiştir. Bu faktörler, esas faaliyet kârının %366,65 oranında artışla 313 milyon TL'ye ulaşmasını sağlamıştır.

Şirketin finansman gelirleri %46,52 artışla 83 milyon TL'ye yükselirken, finansman giderleri %5,27 azalarak 81 milyon TL'ye gerilemiştir. Bu durum, şirketin finansman faaliyetlerinde iyileşme sağladığını ve net finansman maliyetlerini azalttığını göstermektedir. Bu gelişmelerin bir sonucu olarak, sürdürülen faaliyetlerden elde edilen vergi öncesi kâr, %568,79 gibi dikkate değer bir artışla 357 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Vergi yükümlülükleri %890,36 gibi yüksek bir oranla artarak 69 milyon TL'ye çıkmıştır. Ancak, bu artışa rağmen, dönem kârı %520,03 oranında yükselerek 287 milyon TL'ye ulaşmıştır. Ayrıca, şirketin pay başına kazancında %521,28'lik bir artış gerçekleşmiş ve bu durum, hissedarların elde ettiği getirinin önemli ölçüde arttığını ortaya koymuştur. Diğer kapsamlı gelir kalemleri incelendiğinde, maddi duran varlıkların yeniden değerlendirme artışları %20,34 oranında artış gösterirken, tanımlanmış fayda planlarının yeniden ölçüm kayıplarında %458,24 oranında belirgin bir artış yaşanmıştır. Bu gelişmeler, gelir tablosunda bazı dalgalanmalara yol açmış olmakla birlikte, toplam kapsamlı gelir %223,27'lik bir artışla 366 milyon TL seviyesine ulaşmıştır.

2.2. Dikey Yüzde Analizi

Bu çalışmanın temel amacı, mali tablolarda yer alan her bir kalemin, dahil olduğu toplam içerisindeki yüzdelik paylarının yeterli düzeyde olup olmadığını belirlemektir. Mutlak değerlerin okunması ve karşılaştırılması sırasında ortaya çıkan zorluklara rağmen, bu yöntemin uygulanması, tabloların daha kolay anlaşılmasını ve ifade edilmesini sağlamaktadır. Dikey yüzde analizi tekniği, birden fazla döneme ait finansal tabloların yüzde yöntemiyle hazırlanarak karşılaştırılmasında veya aynı sektörde faaliyet gösteren diğer işletmelerle kıyaslanmasında kullanılabileceği gibi, tek bir döneme ait bilanço ile gelir tablosuna da uygulanabilir. Eğer bu teknik birden fazla döneme ait finansal tabloların ya da aynı sektördeki diğer işletmelerle karşılaştırılması için kullanılırsa, dinamik analiz gerçekleştirilmiş olur. Diğer yandan, tek bir

döneme ait bilanço ve gelir tablosuna uygulanması durumunda ise, statik analiz yapılmış olur (Toroslu, M. V. ve Durmuş, C. N. 2017: 119).

Bilançonun yüzdesel olarak ifade edilmesinde aşağıdaki formüller kullanılmaktadır:

Genel Toplama Göre= (Kalem x 100) / Aktif veya Pasif Toplamı (1)

Grup Toplamına Göre= (Kalem x 100) / Grup Toplamı (2)

Gelir tablosunun yüzdesel olarak ifade edilmesinde ise aşağıdaki formül uygulanmaktadır:

(Gelir Tablosu Kalemi x 100) / Net Satışlar (3)

Tablo 3'te, A İşletmesi'nin bilanço verilerinin dikey yüzde yöntemine göre düzenlenmiş hali sunulmaktadır. Dikey yüzde yöntemiyle yapılan analizlerde, iki aşamalı bir yorumlama süreci takip edilebilir. İlk aşamada, her bir kalemin genel toplam içindeki oranı incelenirken, ikinci aşamada bu kalemin bağlı olduğu grup toplamı içindeki oranı analiz edilmektedir.

Tablo 3. A İşletmesinin 2022 Yılı Dikey Yüzdeler Yöntemine Göre Bilanço Analizi

	2022	Grup Toplamına Göre %	Genel Toplama Göre %
VARLIKLAR			
Dönen Varlıklar	886 234 885	100	69,07
Nakit ve Nakit Benzerleri	205 354 810	23,17	16,00
Finansal Yatırımlar	265 882 311	30,00	20,72
Kullanımı Kısıtlı Banka Kredileri	188 457	0,02	0,01
Vadeye Kadar Elde Tutulacak Finansal Yatırımlar	265 693 854	21,40	20,71
Ticari Alacaklar	189 621 987	21,40	14,78
İlişkili Taraflardan Ticari Alacaklar	166 442 252	18,78	12,97
İlişkili Olmayan Taraflardan Ticari Alacaklar	23 179 735	2,62	1,81
Diğer Alacaklar	8 740 585	0,99	0,68
İlişkili Taraflardan Diğer Alacaklar	8 454 640	0,95	0,66
İlişkili Olmayan Taraflardan Diğer Alacaklar	285 945	0,03	0,02
Stoklar	163 022 348	18,39	12,71
Peşin Ödenmiş Giderler	18 594 040	2,10	1,45
İlişkili Taraflara Peşin Ödenmiş Giderler	10 095	0,00	0,00
İlişkili Olmayan Taraflara Peşin Ödenmiş Giderler	18 583 945	2,10	1,45
Cari Dönem Vergisiyle İlgili Varlıklar	34 698 795	3,92	2,70
Diğer Dönen Varlıklar	320 009	0,04	0,02
İlişkili Olmayan Taraflardan Diğer Dönen Varlıklar	320 009	0,04	0,02
ARA TOPLAM	886 234 885	100	69,07
DURAN VARLIKLAR	396 785 060	100	30,93

Finansal Yatırımlar	7 906 388	1,99	0,62
İtfa Edilmiş Maliyetiyle	7 906 388	1,99	0,62
Ölçülen Finansal Varlıklar			
Diğer Alacaklar	15 328 445	3,86	1,19
İlişkili Taraflardan Diğer	14 853 098	3,74	1,16
Alacaklar			
İlişkili Olmayan	475 347	0,12	0,04
Taraflardan Diğer			
Alacaklar			
Öz kaynak Yöntemiyle	51 908 021	13,08	4,05
Değerlenen Yatırımlar			
Yatırım Amaçlı	13 740 000	3,46	1,07
Gayrimenkuller			
Maddi Duran Varlıklar	236 845 206	59,69	18,46
Kullanım Hakkı Varlıkları	48 040 603	12,11	3,74
Maddi Olmayan Duran	519 895	0,13	0,04
Varlıklar			
Ertelenmiş Vergi Varlığı	22 496 502	5,67	1,75
TOPLAM VARLIKLAR	1 283 019 945		100
KAYNAKLAR			
KISA VADELİ	560 954 660	100	43,72
YÜKÜMLÜLÜKLER			
Kısa Vadeli Borçlanmalar	28 671 428	5,11	2,23
İlişkili Olmayan	28 671 428	5,11	2,23
Taraflardan Kısa Vadeli			
Borçlanmalar			
Banka Kredileri	5 802 017	1,03	0,45
Kiralama	22 632 734	4,03	1,76
İşlemlerinden Borçlar			
Diğer Kısa Vadeli	236 677	0,04	0,02
Borçlanmalar			
Uzun Vadeli	57 913 139	10,32	4,51
Borçlanmaların Kısa			
Vadeli Kısımları			
İlişkili Olmayan	57 913 139	10,32	4,51
Taraflardan Uzun Vadeli			
Borçlanmaların Kısa			
Vadeli Kısımları			
Banka Kredileri	57 913 139	10,32	4,51
Ticari Borçlar	334 737 758	59,67	26,09
İlişkili Taraflara Ticari	96 093 671	17,13	7,49
Borçlar			
İlişkili Olmayan	238 644 087	42,54	18,60
Taraflara Ticari Borçlar			

Çalışanlara Sağlanan Faydalar	Sağlanan Kapsamında	14 420 410	2,57	1,12
Borçlar				
Diğer Borçlar		23 046 188	4,11	1,80
İlişkili Taraplara Diğer Borçlar	Olmayan	23 046 188	4,11	1,80
Ertelenmiş (Müşteri Sözleşmelerinden Doğan Yükümlülüklerin Dışında Kalanlar)	Gelirler	25 363 326	4,52	1,98
İlişkili Taraplardan Ertelenmiş (Müşteri Sözleşmelerinden Doğan Yükümlülüklerin Dışında Kalanlar)		20 013 734	3,57	1,56
İlişkili Taraplardan Ertelenmiş Gelirler (Müşteri Sözleşmelerinden Doğan Yükümlülüklerin Dışında Kalanlar)	Olmayan	5 349 592	0,95	0,42
Dönem Karı	Vergi	65 999 499	11,77	5,14
Yükümlülüğü				
Kısa Vadeli Karşılıklar		10 802 912	1,93	0,84
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Kısa Vadeli Karşılıklar		7 553 657	1,35	0,59
Diğer Kısa Vadeli Karşılıklar		3 249 255	0,58	0,25
ARA TOPLAM		560 954 660	100	43,72
UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER		148 000 778	100	11,54
Uzun Vadeli Borçlanmalar		94 192 257	63,64	7,34
İlişkili Taraplardan Uzun Vadeli Borçlanmalar	Olmayan	94 192 257	63,64	7,34
Banka Kredileri		71 113 602	48,05	5,54
Kiralama İşlemlerinden Borçlar		23 078 655	15,59	1,80
Uzun Vadeli Karşılıklar		7 764 031	5,25	0,61
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Uzun Vadeli Karşılıklar		7 764 031	5,25	0,61
Ertelenmiş (Müşteri Sözleşmelerinden Doğan Yükümlülüklerin Dışında Kalanlar)	Vergi	46 044 490	31,11	3,59
TOPLAM YÜKÜMLÜLÜKLER		708 955 438		55,26
ÖZ KAYNAKLAR		574 064 507	100	44,74

Ana Ortaklığa Ait Öz kaynaklar	574 064 507	100	44,74
Ödenmiş Sermaye	49 221 970	8,57	3,84
Sermaye Düzeltme Farkları	5 500 255	0,96	0,43
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler (Giderler)	170 150 739	29,64	13,26
Yeniden Değerleme ve Ölçüm Kazançları (Kayıpları)	170 150 739	29,64	13,26
Maddi Duran Varlık Yeniden Değerleme Artışları (Azalışları)	176 576 661	30,76	13,76
Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm Kazançları (Kayıpları)	-6 425 922	-0,55	-0,24
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	3 124 610	0,54	0,24
Geçmiş Yıllar Karları veya Zararları	58 672 812	2,51	1,12
Net Dönem Karı veya Zararı	287 394 121	50,06	22,40
TOPLAM KAYNAKLAR	1 283 019 945		100

Kaynak: Kamuyu Aydınlatma Platformu, 2024

A İşletmesinin 2022 yılı bilançosu, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) verilerine göre deri ürünleri imalat sektörünün ortalamalarıyla kıyaslandığında, varlık ve kaynak yapısı açısından belirgin farklılıklar içermektedir. Sektör genelinde dönen varlıklar toplam varlıkların %82,67'sini, duran varlıklar ise %17,33'ünü oluştururken, A İşletmesinde dönen varlıklar %69,07, duran varlıklar ise %30,93 oranında gerçekleşmiştir. Bu durum, işletmenin sektöre kıyasla daha düşük bir likidite esnekliğine sahip olduğunu ancak uzun vadeli sabit yatırımlara ağırlık verdiğini ortaya koymaktadır. Dönen varlıklar içinde finansal yatırımların %20,72 gibi yüksek bir orana sahip olması, işletmenin kısa vadeli nakit yönetiminde stratejik bir yaklaşım benimsediğini göstermektedir.

Kaynak yapısı açısından incelendiğinde, sektörde kısa vadeli yabancı kaynakların oranı %60,84, uzun vadeli yabancı kaynakların oranı %9,07, öz kaynakların oranı ise %30,09 olarak belirlenmiştir. Buna karşın, A İşletmesinde bu oranlar sırasıyla %43,72, %11,54 ve %44,74 düzeyinde gerçekleşmiştir. A İşletmesinin kısa vadeli yabancı kaynak oranının sektör ortalamasının altında, uzun vadeli yabancı kaynak oranının ise üzerinde olması, borçlanma stratejisinde daha uzun vadeye odaklandığını işaret etmektedir. Ticari borçların toplam içindeki %26,09'luk payı ise, işletmenin operasyonel faaliyetlerinden kaynaklanan borçlarının sektör ortalamasına kıyasla daha yönetilebilir seviyede olduğunu göstermektedir.

A İşletmesinin %44,74 olarak gerçekleşen öz kaynak oranı, sektör ortalaması olan %30,09'un oldukça üzerindedir. Bu durum, işletmenin sağlam bir sermaye yapısına sahip olduğunu ve dış finansman gereksinimini büyük ölçüde sınırladığını göstermektedir. Bunun yanı sıra, net dönem kârının öz kaynaklar içindeki %22,40'lık oranı, işletmenin kârlılığının sermaye birikimine önemli bir katkıda bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 4. A İşletmesinin 2022 Yılı Dikey Yüzdeler Yöntemine Göre Gelir Tablosu Analizi

KÂR VEYA ZARAR KISMI	2022	%
Hasılat	1 358 955 850	100
Satışların Maliyeti	-793 746 820	-58,41
TİCARİ FAALİYETLERDEN BRÜT KAR (ZARAR)	565 209 030	41,59
BRÜT KAR (ZARAR)	565 209 030	41,59
Genel Yönetim Giderleri	-31 500 857	-2,32
Pazarlama Giderleri	-253 249 896	-18,64
Araştırma ve Geliştirme Giderleri	-4 267 317	-0,31
Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler	97 298 485	7,16
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler	-59 572 851	-4,38
ESAS FAALİYET KARI (ZARARI)	313 916 594	23,10
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	7 622 786	0,56
Öz kaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların Karlarından (Zararlarından) Paylar	33 333 168	2,45
FİNANSMAN GELİRİ (GİDERİ) ÖNCESİ FAALİYET KARI (ZARARI)	354 872 548	26,11
Finansman Gelirleri	83 577 610	6,15
Finansman Giderleri	-81 449 977	-5,99
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ KARI (ZARARI)	357 000 181	26,27
Sürdürülen Faaliyetler Vergi (Gideri) Geliri	-69 606 060	-5,12
Dönem Vergi (Gideri) Geliri	-65 999 499	-4,86
Ertelenmiş Vergi (Gideri) Geliri	-3 606 561	-0,27
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM KARI (ZARARI)	287 394 121	21,15
DÖNEM KARI (ZARARI)	287 394 121	21,15
Dönem Kârının (Zararının) Dağılımı		
Ana Ortaklık Payları	287 394 121	21,15
Sürdürülen Faaliyetlerden Pay Başına Kazanç	0,0584	4,30
DİĞER KAPSAMLI GELİR KISMI		
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacaklar	78 901 655	5,81
Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Artışları (Azalışları)	92 872 931	6,83
Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm Kazançları (Kayıpları)	-4 273 882	-0,31
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak Diğer Kapsamlı Gelire İlişkin Vergiler	-9 697 394	-0,71
Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Artışları (Azalışları), Vergi Etkisi	-10 680 387	-0,79
Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm Kazançları (Kayıpları), Vergi Etkisi	982 993	0,07
DİĞER KAPSAMLI GELİR (GİDER)	78 901 655	5,81
TOPLAM KAPSAMLI GELİR (GİDER)	366 295 776	26,95
Toplam Kapsamlı Gelirin Dağılımı		
Ana Ortaklık Payları	366 295 776	26,95

Kaynak: Kamuyu Aydınlatma Platformu, 2024

A İşletmesinin 2022 yılına ait gelir tablosunun dikey yüzdeler yöntemiyle yapılan analizi, işletmenin finansal performansının güçlü ve sürdürülebilir bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Toplam hasılat 1.358.955.850 TL olarak gerçekleşmiş, satışların maliyeti ise bu tutarın %58,41'ini oluşturmuştur. Buna bağlı olarak, brüt kâr marjı %41,59 gibi dikkate değer bir seviyeye ulaşmıştır. Bu durum, işletmenin üretim maliyetlerini etkili bir şekilde yönetebildiğini ve satışlardan tatmin edici bir kâr elde ettiğini ortaya koymaktadır.

Faaliyet giderleri analiz edildiğinde, genel yönetim giderlerinin %2,32, pazarlama giderlerinin ise %18,64 oranında gerçekleştiği görülmektedir. Pazarlama giderlerinin yüksekliği, A İşletmesinin pazar payını genişletme ve marka bilinirliğini artırma yönünde stratejik adımlar attığını düşündürmektedir. Diğer yandan, Ar-Ge giderlerinin %0,31 seviyesinde kalması, bu alanda yapılan yatırımların sınırlı olduğunu ortaya koymaktadır. Esas faaliyetlerden elde edilen diğer gelirler %7,16 oranında pozitif bir katkı sağlarken, diğer giderler %4,38 seviyesinde kalmıştır. Bu durum, esas faaliyet kârlılığının güçlü bir şekilde korunmasına olanak tanımaktadır.

Esas faaliyet kârı, toplam hasılatın %23,10'u düzeyinde gerçekleşmiş olup, bu oran işletmenin ana faaliyetlerinden elde ettiği gelirin güçlü ve sürdürülebilir bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Finansman gelirlerinin %6,15, finansman giderlerinin ise %5,99 oranında gerçekleşmesi, finansal risklerin kontrol altında tutulduğunu ortaya koymaktadır. Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi kârı %26,27 gibi oldukça yüksek bir seviyeye ulaşırken, dönem sonunda net kârlılık oranı %21,15 olarak kaydedilmiştir. Bu durum, A İşletmesinin operasyonel verimliliğini ve kârlılığını açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Diğer kapsamlı gelir kalemleri incelendiğinde, toplam kapsamlı gelirin %26,95 seviyesinde gerçekleştiği görülmektedir. Özellikle maddi duran varlıkların yeniden değerlemesinden kaynaklanan artışlar, kapsamlı gelire önemli bir katkı sağlamıştır.

2.3. Oran Analizi

Tablo 5. A İşletmesinin 2022 Yılı Likidite Oranları ve Merkez Bankası Ortalamaları

Likidite Oranları	2022 Yılı Şirket Ortalaması	2022 Yılı Merkez Bankası Ortalamaları (deri ile ilgili ürünlerin imalatı sektörü)
Cari Oran ²	1,58	1,44
Likidite (Asit-Test) Oranı ³	1,29	0,82
Nakit Oran ⁴	0,84	0,27

Kaynak: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, 2022

Cari oran için genel kabul gören kural, bu oranın 2 seviyesinde olmasıdır. Bu durumda, her 1 liralık kısa vadeli yabancı kaynağa karşılık 2 liralık dönen varlığın bulunması uygun görülmektedir. Cari oran, dönen varlıkların herhangi bir değer kaybı yaşamadan kısa vadeli yükümlülükleri ne ölçüde karşılayabileceğini gösterir. Bir başka deyişle cari oran, kreditorler için bir güven marjı ölçütüdür. Özetle, cari oran bir işletmenin kısa vadeli borç ödeme kapasitesini ifade eder. Gelişmekte olan ülkelerde ise cari oranın 1,5 seviyelerinde olması yeterli kabul edilmektedir. Yapılan analizde A İşletmesinin cari oranı 1,58 olarak hesaplanmış ve bu değer sektör ortalaması olan 1,44'ün üzerinde yer almaktadır. Bu sonuç, şirketin kısa vadeli yükümlülüklerini dönen varlıkları ile güvenli bir şekilde karşılayabildiğini ve likidite yönetiminde başarılı olduğunu göstermektedir.

Likidite (Asit-Test) oranı için genel kabul gören değer 1 seviyesidir. Bu oran, her 1 liralık kısa vadeli yabancı kaynağa karşılık, bu borcun ödenmesinde kullanılabilecek 1 liralık dönen varlık bulunduğunu ifade eder. Likidite oranı açısından değerlendirildiğinde, A İşletmesi'nin oranı 1,29 olup, sektör ortalaması olan 0,82'nin oldukça üzerinde bir seviyededir. Stokların dönen varlıklardan çıkarılmasıyla yapılan daha muhafazakâr bir analizde dahi, şirketin kısa vadeli yükümlülüklerini stoklara bağımlı kalmadan karşılayabilme kapasitesinin güçlü olduğu görülmektedir. Bu durum, şirketin nakit ve nakit benzeri varlıklardaki yeterliliğini ve likidite sağlamlığını teyit etmektedir.

² Dönen Varlıklar/Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

³ Dönen Varlıklar-Stoklar/Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

⁴ Hazır Değerler/Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

Nakit oranının 1'den büyük olmaması ve 0,20'nin altına düşmemesi genel olarak istenen bir durumdur. Bu oran, her 1 liralık kısa vadeli yabancı kaynağa karşılık dönen varlıklar içinde 1 liralık hazır değer bulunduğunu ifade eder. Elde edilen nakit oranı verileri, şirketin likidite yönetimindeki etkinliğini bir kez daha gözler önüne sermektedir. A İşletmesi'nin nakit oranı 0,84 olarak hesaplanmış olup, bu oran sektör ortalaması olan 0,27 seviyesinin oldukça üzerindedir. Bu durum, şirketin nakit ve nakit benzeri varlıklarının güçlü olduğunu ve ani nakit ihtiyaçlarını karşılayabilme kapasitesine sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 6. A İşletmesinin 2022 Yılı Etkinlik Oranları ve Merkez Bankası Ortalamaları

Etkinlik Oranları	2022 Yılı Şirket Ortalaması	2022 Yılı Merkez Bankası Ortalamaları (deri ile ilgili ürünlerin imalatı sektörü)
Aktif Devir Hızı ⁵	1,06	1,20
Çalışma Sermayesi Devir Hızı ⁶	1,53	1,50
Net Çalışma Sermayesi Devir Hızı ⁷	4,18	5,00
Maddi Duran Varlıklar Devir Hızı ⁸	5,74	21,90
Alacak Devir Hızı ⁹	7,17	7,10
Alacakların Tahsil Süresi ¹⁰	50,21	-
Stok Devir Hızı ¹¹	5,00	4,6
Stok Devir Süresi ¹²	73	-
Borç Devir Hızı ¹³	2,40	7,50

Kaynak: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, 2022

A İşletmesinin 2022 yılı etkinlik oranlarının, Merkez Bankası tarafından yayımlanan deri ürünleri imalat sektörü ortalamaları ile karşılaştırıldığında, şirketin bazı alanlarda sektör ortalamalarını yakaladığını, bazı alanlarda ise iyileştirme ihtiyacı duyduğunu göstermektedir. Aktif devir hızı, işletmenin tüm varlıklarını ne kadar verimli kullandığını ölçen bir göstergedir ve her bir liralık varlığın oluşturduğu satış ifade eder. Genel kabul gören aralık 2 ile 4 arasında olup, A İşletmesinin 1,06 olan aktif devir hızı, sektör ortalaması olan 1,20'nin altında kalmıştır. Bu durum, işletmenin varlıklarını gelir yaratma sürecinde tam anlamıyla etkin kullanmadığını ortaya koymaktadır.

Net çalışma sermayesi devir hızı ise işletmenin net çalışma sermayesini (dönen varlıklar ile kısa vadeli borçlar arasındaki fark) satışa dönüştürme hızını gösterir. Bu oranın yüksek olması, işletmenin net çalışma sermayesinin etkin kullanımıyla daha fazla satış üretildiğini; düşük olması ise sermaye kullanım etkinliğinde zayıflık yaşanabileceğini ifade eder. A İşletmesinin net çalışma sermayesi devir hızı 4,18 olarak gerçekleşmiş ve sektör ortalaması olan 5,00'in gerisinde kalmıştır. Bu durum, işletmenin çalışma sermayesi verimliliğinde iyileştirme yapılması gerektiğine işaret etmektedir. Çalışma sermayesi devir hızı, işletmenin çalışma sermayesini ne kadar verimli kullandığını gösteren bir finansal orandır. Oranın yüksek olması, işletmenin dönen varlıklarını verimli kullanarak satışlarını artırdığına işaret ederken; düşük bir oran, sermayenin verimli kullanılmadığını ve olası likidite sorunlarına işaret eder. A İşletmesinin çalışma sermayesi devir hızı 1,53 olarak gerçekleşmiş ve sektör ortalaması olan 1,50 seviyesine yakın bir performans

⁵ Net Satışlar / Aktif Toplamı

⁶ Net Satışlar / Dönen Varlıklar

⁷ Net Satışlar / Dönen Varlıklar - KVK

⁸ Net Satışlar / Maddi Duran Varlıklar

⁹ Net Satışlar / Ticari Alacaklar

¹⁰ 360 / Alacak Devir Hızı

¹¹ Satışların Maliyeti / Ortalama Stok

¹² 365 / Stok Devir Hızı

¹³ [Satışların Maliyeti+(Stokları-Stokları_{t-1})] / Ticari Borçlar

göstermektedir. Bu durum, şirketin kısa vadeli faaliyetlerin finansmanında çalışma sermayesini etkin bir şekilde kullandığını ortaya koymaktadır.

Alacak devir hızı, bir işletmenin alacaklarını hangi sıklıkta tahsil ettiğini ve alacak tahsilatındaki etkinliğini değerlendiren bir finansal performans göstergesidir. Oranın yüksek olması, işletmenin likiditesinin arttığını ve etkin bir tahsilat politikası uygulandığını gösterirken; düşük bir oran, tahsilat süreçlerinde aksaklıklar yaşandığına işaret eder. Alacak devir hızı ile alacakların tahsil süresi arasında ters yönlü bir ilişki mevcuttur. Alacakların tahsil süresi, işletmenin alacaklarını kaç günde bir tahsil ettiğini belirtir ve bu sürenin düşük olması tercih edilen bir durumdur. A İşletmesinin alacak devir hızı 7,17 olarak gerçekleşmiş ve sektör ortalaması olan 7,10 ile paralel bir seyir izlemektedir. Buna bağlı olarak, alacakların tahsil süresi 50,21 gün olarak hesaplanmıştır. Bu durum, işletmenin alacaklarını makul bir süre içerisinde tahsil ettiğini ve alacak yönetiminde etkin bir performans sergilediğini göstermektedir.

Stok devir hızı, işletmenin stoklarını ne derecede etkin yönettiğini gösteren önemli bir finansal göstergedir. Oranın yüksek olması, kâr marjının sabit kalması koşuluyla, stokların hızlı bir şekilde satıldığını ve bu durumun istenen bir sonuç olduğunu ifade eder. Ancak, oran yüksek olsa da stokların düşük fiyatlarla elden çıkarılması, etkin bir stok politikası olmadığını gösterebilir. Bu nedenle, stok devir hızı stok devir süresi ile birlikte değerlendirilmelidir. A İşletmesinin stok devir hızı 5,00 olarak gerçekleşmiş ve sektör ortalaması olan 4,6'nın üzerinde yer almıştır. Bu durum, stokların daha hızlı bir şekilde satıldığını ve işletmenin stok yönetiminde etkin bir performans sergilediğini göstermektedir. Stok devir süresi ise 73 gün olarak hesaplanmış olup, bu sonuç işletmenin stok yönetimi açısından olumlu bir gösterge sunmaktadır.

Maddi duran varlık devir hızı, işletmenin maddi duran varlıklarını ne kadar verimli kullandığını ölçen bir göstergedir. Bu oran, maddi duran varlıkların kaç katı kadar satış gerçekleştirildiğini göstermektedir. A İşletmesinin maddi duran varlık devir hızı 5,74 olarak gerçekleşmiş ve sektör ortalaması olan 21,90'ın oldukça altında kalmıştır. Bu durum, sabit varlıkların kullanımında verimlilik sorunu yaşandığını ve kapasite kullanım oranlarının iyileştirilmesi gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır. Borç devir hızı, işletmenin ticari borçlarını ne derece etkin yönettiğini gösteren bir finansal göstergedir. Oranın yüksek olması, işletmenin borçlarını hızlı bir şekilde ödediğini ve bu durumun finansal istikrarı sağladığını gösterir. A İşletmesinin borç devir hızı 2,40 olarak gerçekleşmiş ve sektör ortalaması olan 7,50'nin oldukça gerisinde kalmıştır. Bu durum, ticari borçların ödeme sürecinde bir yavaşlık olduğunu ve tedarikçilere yönelik borç ödeme yönetiminin yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Tablo 7. A İşletmesinin 2022 Yılı Borç Oranları ve Merkez Bankası Ortalamaları

Borç (Kaldıraç) Oranları	2022 Yılı Şirket Ortalaması (%)	2022 Yılı Merkez Bankası Ortalamaları (deri ile ilgili ürünlerin imalatı sektörü) (%)
Borç Oranı ¹⁴	55,26	69,40
Öz kaynaklar / Aktif Toplamı Oranı ¹⁵	44,74	30,60
Öz kaynaklar / Yabancı Kaynak Toplamı Oranı ¹⁶	80,97	48,50
KVYK / Kaynak (Pasif) Toplamı Oranı ¹⁷	43,72	60,70
UVYK / Kaynak (Pasif) Toplamı Oranı ¹⁸	11,54	15,40

¹⁴ Yabancı Kaynak Toplamı / Aktif Toplamı

¹⁵ Öz kaynaklar / Varlık (Aktif) Toplamı

¹⁶ Öz kaynaklar / KVYK + UVYK

¹⁷ KVYK / Kaynak (Pasif) Toplamı

¹⁸ UVYK / Kaynak (Pasif) Toplamı

Maddi Duran Varlıklar / UVYK Oranı ¹⁹	160,03	190,60
Duran Varlıklar / Yabancı Kaynaklar Toplamı Oranı ²⁰	55,97	26,40
Duran Varlıklar / Öz kaynaklar Oranı ²¹	69,12	62,10
Dönen Varlıklar / Aktif (Varlık) Toplamı Oranı ²²	69,07	83,30
Maddi Duran Varlıklar (Net) / Varlık (Aktif) Toplamı Oranı ²³	18,46	13,40

Kaynak: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, 2022

A İşletmesi'nin 2022 yılı borç oranları, TCMB'nin deri ürünleri imalat sektörü için belirlediği ortalamalarla karşılaştırıldığında, işletmenin daha sağlam bir finansal yapıya sahip olduğu görülmektedir. Borç oranı, işletmenin varlıklarının ne kadarının borçla finanse edildiğini gösteren önemli bir göstergedir. A İşletmesinin borç oranı %55,26 olarak gerçekleşmiş ve sektör ortalaması olan %69,40'ın oldukça altında seyretmiştir. Bu durum, işletmenin finansmanında daha düşük bir borç yükü taşıdığını ve öz kaynaklara daha fazla önem verdiğini göstermektedir. Öte yandan, toplam varlıkların ne kadarının öz kaynaklarla finanse edildiğini gösteren Öz kaynaklar/Aktif Toplamı oranı %44,74 olup, sektör ortalaması olan %30,60'ın oldukça üzerindedir. Bu durum, A İşletmesi'nin faaliyetlerini öz kaynak ağırlıklı bir finansman politikası ile yürüttüğünü ve finansal riskinin daha düşük seviyede olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

İşletmenin finansman yapısındaki öz kaynak ve borç dengesini analiz etmek için kullanılan önemli bir finansal gösterge olan Öz kaynaklar/Yabancı Kaynaklar Toplamı oranı, A İşletmesi'nde %80,97 olarak gerçekleşmiş ve sektör ortalaması olan %48,50'nin oldukça üzerinde seyretmiştir. Bu oran, A İşletmesi'nin borçlanmaya kıyasla öz kaynak kullanımına ağırlık vererek, sektör genelinden daha avantajlı bir konumda olduğunu göstermektedir. Bu durum, işletmenin finansal istikrarını artırarak borç riskini minimize ettiğini ve sağlam bir finansman yapısına sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Ayrıca, bir işletmenin toplam kaynaklarının ne kadarının kısa vadeli borçlardan oluştuğunu gösteren kısa vadeli yabancı kaynakların toplam pasiflere oranı, A İşletmesi'nde %43,72 olarak gerçekleşmiş ve sektör ortalaması olan %60,70'in altında kalmıştır. Benzer şekilde, bir işletmenin toplam kaynaklarının ne kadarının uzun vadeli borçlardan oluştuğunu gösteren uzun vadeli yabancı kaynakların pasiflere oranı da %11,54 olup, sektör ortalaması olan %15,40'ın altında seyretmektedir. Bu durum, A İşletmesi'nin borç yükünün hem kısa hem de uzun vadede sektör ortalamasına kıyasla daha düşük olduğunu ve işletmenin finansal yapısının daha sağlam bir görünüme sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra, bir işletmenin toplam varlıklarının ne kadarının maddi duran varlıklardan oluştuğunu gösteren maddi duran varlıkların toplam varlıklara oranı, A İşletmesi'nde %18,46 olarak gerçekleşmiş, sektör ortalaması olan %13,40'ın üzerinde seyretmiştir. Bu durum, A İşletmesi'nin sektöre kıyasla daha fazla sabit yatırıma sahip olduğunu ve faaliyetlerini sermaye yoğun bir yapıyla sürdürdüğünü göstermektedir.

¹⁹ Maddi Duran Varlıklar (Net) / UVYK

²⁰ Duran Varlıklar / KVVYK + UVYK

²¹ Duran Varlıklar / Öz kaynaklar

²² Dönen Varlıklar / Varlık (Aktif) Toplamı

²³ Maddi Duran Varlıklar (Net) / Varlık (Aktif) Toplamı

Ancak, bir işletmenin toplam varlıklarının ne kadarının dönen varlıklardan oluştuğunu gösteren dönen varlıkların aktiflere oranı, A İşletmesi'nde %69,07 olarak gerçekleşmiş ve sektör ortalaması olan %83,30'un altında kalmıştır. Bu durum, kısa vadeli likidite yönetimi açısından işletmenin sektöre kıyasla daha sınırlı bir esnekliğe sahip olabileceğini düşündürmektedir. Buna karşın, A İşletmesi'nin güçlü öz kaynak yapısı ve düşük borçlanma oranları, genel anlamda finansal sağlığını ve dayanıklılığını artıran önemli göstergeler olarak öne çıkmaktadır. İşletmenin finansman politikalarının borçlanma riskini minimize etmeye odaklandığı ve bu doğrultuda sürdürülebilirlik açısından olumlu bir strateji izlediği değerlendirilmektedir.

Tablo 8. A İşletmesinin 2022 Yılı Kârlılık Oranları ve Merkez Bankası Ortalamaları

Kârlılık Oranları	2022 Yılı Şirket Ortalaması (%)	2022 Yılı Merkez Bankası Ortalamaları (deri ile ilgili ürünlerin imalatı sektörü) (%)
1-Kâr ile Sermaye Arasındaki İlişkileri Gösteren Oranlar		
Faiz ve Vergi Öncesi Kar (Zarar) / Pasif Toplamı Oranı (Ekonomik Rantabilite) ²⁴	38,87	10,50
Net Kâr / Varlık (Aktif) Toplamı Oranı ²⁵	22,40	4,10
2-Kâr ile Satışlar Arasındaki İlişkileri Gösteren Oranlar		
Faaliyet Kârı / Net Satışlar Oranı ²⁶	23,10	6,30
Brüt Satış Kârı / Net Satışlar Oranı ²⁷	51,59	15,20
Net Kâr / Net Satışlar Oranı ²⁸	21,15	3,60
Faaliyet Giderleri / Net Satış Oranı ²⁹	21,27	8,00
Faiz Giderleri / Net Satışlar Oranı ³⁰	5,99	1,80
3-Kâr ile Finansal Yükümlülükler Arasındaki İlişkileri Gösteren Oranlar		
Faiz ve Vergi Öncesi Kâr / Faiz Giderleri Oranı ³¹	538,31	798,30
Net Kâr + Faiz Giderleri / Faiz Giderleri Oranı ³²	452,85	633,40

Kaynak: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, 2022

A İşletmesi'nin 2022 yılı kârlılık oranları, Merkez Bankası'nın deri ürünleri imalat sektörü için belirlediği ortalamalarla karşılaştırıldığında, işletmenin sektör ortalamasının üzerinde bir performans sergilediği görülmektedir. Bir işletmenin tüm kaynaklarını kullanarak ne kadar kâr elde ettiğini gösteren faiz ve vergi öncesi kârın pasif toplamına oranı (ekonomik rantabilite), A İşletmesi'nde %38,87 olarak gerçekleşmiş ve sektör ortalaması olan %10,50'nin oldukça üzerinde

²⁴ Vergiden Önceki Kâr + Finansman Giderleri / KVYK + UVYK

²⁵ Net Kâr (Vergi Sonrası Kâr) / Varlık (Aktif) Toplamı

²⁶ Faaliyet Kârı / Net Satış Tutarı

²⁷ Brüt Satış Kârı / Net Satışlar

²⁸ Net Kâr / Net Satışlar

²⁹ Faaliyet Giderleri / Net Satışlar

³⁰ Faiz Giderleri / Net Satışlar

³¹ Vergiden Önceki Kâr + Finansman Giderleri / Faiz Giderleri

³² Net Kâr + Finansman Giderleri / Finansman Giderleri

yer almıştır. Benzer şekilde, bir işletmenin toplam varlıklarını kullanarak elde ettiği net kârı gösteren net kârın varlık toplamına oranı %22,40 ile sektör ortalaması olan %4,10'un belirgin şekilde üzerindedir. Bu oranlar, A İşletmesi'nin varlık ve sermaye kullanımında yüksek bir etkinlik sergilediğini ve ekonomik anlamda başarılı bir performans gösterdiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Kâr ile satışlar arasındaki ilişki incelendiğinde, A İşletmesi'nin performansı dikkat çekicidir. Bir işletmenin ana faaliyetlerinden elde ettiği kârın net satışlara oranını gösteren faaliyet kârı/net satışlar oranı %23,10; net satışlardan elde edilen brüt kârı ifade eden brüt satış kârı/net satışlar oranı %51,59; ve net satışlardan elde edilen net kârı gösteren net kâr/net satışlar oranı %21,15 olarak belirlenmiştir. Bu oranlar, sektör ortalamaları olan %6,30, %15,20 ve %3,60 ile karşılaştırıldığında, A İşletmesi'nin satış kârlılığı açısından sektörü açık bir şekilde geride bıraktığını ortaya koymaktadır. Ancak, bir işletmenin net satışlarına kıyasla faaliyet giderlerinin büyüklüğünü gösteren faaliyet giderlerinin net satışlara oranı %21,27 ile sektör ortalaması olan %8,00'in oldukça üzerinde yer almaktadır. Bu durum, işletmenin operasyonel maliyetlerinin sektöre kıyasla daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, yüksek satış kârlılığı, bu maliyetlerin etkisini dengeleyerek işletmenin kârlılık performansını desteklemektedir. Öte yandan, bir işletmenin net satışlarına oranla faiz giderlerinin büyüklüğünü gösteren faiz giderlerinin net satışlara oranı %5,99 olarak gerçekleşmiş ve sektör ortalaması olan %1,80'in üzerinde seyretmiştir. Bu durum, A İşletmesi'nin borçlanma maliyetlerinin satışlara kıyasla daha yüksek olduğunu göstermekte ve finansal maliyetlerin dikkatle yönetilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Kâr ile finansal yükümlülükler arasındaki ilişkilere bakıldığında, A İşletmesi'nin faiz giderlerini karşılama kapasitesini gösteren faiz ve vergi öncesi kârın faiz giderlerine oranı %538,31 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca, işletmenin faiz giderlerini karşılayabilme kapasitesini ölçen net kâr ve faiz giderlerinin toplamının faiz giderlerine oranı %452,85 olarak belirlenmiştir. Bu oranlar, sektör ortalamaları olan %798,30 ve %633,40 ile karşılaştırıldığında, A İşletmesi'nin faiz giderlerini karşılama gücünün sektöre kıyasla daha düşük olduğu görülmektedir. Bu durum, işletmenin finansal yükümlülüklerini yerine getirme kapasitesinde sektöre kıyasla bir zayıflık olduğunu ve borçlanma maliyetlerinin dikkatli bir şekilde yönetilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Sonuç

Çalışmanın amacı, BIST bünyesinde işlem gören imalat sektöründeki işletmeler arasından seçilen bir deri işletmesinin temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosundan elde edilen veriler doğrultusunda mali durumunu değerlendirmektir. İncelenen işletme, imalat sektörü altında yer alan bir deri işletmesi olup, kendi faaliyet grubunda önemli bir yere sahiptir. Çalışmanın amacı çerçevesinde uygulanan mali analiz tekniklerinin sonuçları aşağıda özetlenmiştir:

Karşılaştırmalı tablolar analizi sonuçlarına göre, A İşletmesi'nin 2022 yılında finansal performansını önemli ölçüde iyileştirdiği görülmektedir. Toplam varlıklarını %101,91 oranında artırarak yaklaşık 1,3 milyar TL seviyesine ulaşmış ve aktiflerini iki katına çıkarmıştır. Bu büyüme, ağırlıklı olarak dönen varlıklar ile öz kaynaklardaki artıştan kaynaklanmaktadır. Ayrıca, uzun vadeli borçların azaltılması, işletmenin finansal yapısının sürdürülebilirliği açısından olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, kısa vadeli yükümlülüklerdeki artış, işletmenin likidite yönetimine daha fazla özen göstermesi gerektiğini ortaya koymaktadır. İşletme, borç yönetimi, kârlılık hedefleri ve yatırım stratejileri arasında dengeyi koruyarak sürdürülebilir büyüme stratejilerini desteklemeye devam etmiştir. 2022 yılında satış gelirleri ve kârlılığında sağlanan kayda değer artış, işletmenin genel finansal performansında güçlü bir iyileşme olduğunu göstermektedir. Ancak, maliyetlerdeki hızlı artış ve gelir tablosunda gözlemlenen dalgalanmalar, gelecekte daha etkin bir maliyet yönetimi ihtiyacına işaret etmektedir.

Dikey yüzde analizi sonuçlarına göre, A İşletmesi'nin sektör ortalamalarıyla karşılaştırıldığında daha güçlü bir finansal yapıya sahip olduğu görülmektedir. Öz kaynak oranının yüksek olması, şirketin finansal dayanıklılığını artırırken, düşük kısa vadeli borçlanma oranı ise risk yönetimi açısından olumlu bir gösterge olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, dönen varlık oranının düşük olması, likidite yönetiminde daha dikkatli ve proaktif bir yaklaşım benimsenmesi gerektiğini göstermektedir. Şirketin duran varlıklarının yüksek seviyelerde bulunması, uzun vadeli büyüme hedeflerine yönelik stratejik bir yatırım politikası izlediğine işaret etmektedir. Sektörel dinamikler göz önüne alındığında, kaynak yapısında stratejik bir dengenin sağlanması ve likidite yönetiminin güçlendirilmesi, sürdürülebilir büyüme hedefleri açısından kritik bir öneme sahiptir. A İşletmesi'nin 2022 yılı performansı, güçlü brüt kâr marjı, etkin faaliyet yönetimi ve yüksek net kârlılık oranları ile dikkat çekmektedir. Bu durum, şirketin operasyonel verimliliğini ve kârlılık hedeflerine ulaşmadaki başarısını açıkça ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra, pazarlama giderlerinin yüksek oranı, bu harcamaların etkinliğinin daha ayrıntılı bir şekilde incelenmesi gerektiğini göstermektedir.

A İşletmesi'nin 2022 yılı oran analizi, finansal yapısının sektör ortalamalarına kıyasla güçlü bir konumda olduğunu ortaya koymaktadır. Cari oran, likidite oranı ve nakit oranı gibi temel likidite göstergelerinde sektör ortalamalarının üzerinde bir performans sergileyen işletme, kısa vadeli yükümlülüklerini karşılama kapasitesinin yüksek olduğunu ve likidite riskinin düşük seviyelerde seyrettiğini göstermektedir. Sağlıklı nakit akışı ve etkin likidite yönetimi, şirketin finansal istikrarını destekleyen temel unsurlar arasında yer almaktadır. Bununla birlikte, stok yönetimi, alacak tahsilatı ve çalışma sermayesi kullanımı gibi alanlarda sektör ortalamalarını yakalamış veya aşmış olmasına rağmen, maddi duran varlıkların etkin kullanımı, aktif devir hızı ve borç ödeme süreçlerinde iyileştirmeye ihtiyaç duyulmaktadır. Borçlanma oranları açısından incelendiğinde, A İşletmesi'nin borçlanma riskini minimize eden ve öz kaynak ağırlıklı bir finansman stratejisi izlediği görülmektedir. Borç oranının sektör ortalamalarının oldukça altında olması ve öz kaynakların toplam aktiflere oranının yüksek seviyelerde seyretmesi, işletmenin finansal dayanıklılığını artıran önemli bir avantaj olarak değerlendirilmektedir. Bunun yanı sıra, şirketin kârlılık performansı sektör ortalamalarının oldukça üzerinde gerçekleşmiştir. Yüksek satış kârlılığı, maliyet yönetiminde gözlemlenen bazı zayıflıkları büyük ölçüde telafi etmiştir. Ancak, faaliyet giderleri ve faiz giderlerinin sektöre kıyasla yüksek olması, işletmenin maliyet kontrolü ve finansal yönetim süreçlerinde iyileştirme yapılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Genel olarak, A İşletmesi'nin likidite ve kârlılık oranlarında sergilediği üstün performans, işletmenin finansal yapısının sağlamlığını ve sektördeki rekabet avantajını açıkça ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, operasyonel süreçlerin verimliliği ve maliyet yönetimi alanlarında yapılacak iyileştirmeler, işletmenin finansal gücünü ve sürdürülebilir büyüme kapasitesini daha da ileriye taşıyacaktır.

Bu çalışmanın, mali analiz literatüründe son yıllarda öne çıkan yöntemsel çeşitlilik ve sektörel temelli yaklaşımlar ile uyumlu bir biçimde konumlandığı düşünülmektedir. Özellikle sektör farklılıklarının finansal oranlar üzerindeki etkisini ele alan araştırmalarla paralellik gösteren bu çalışmada, BIST'te işlem gören imalat sektörüne ait bir işletme örnek alınarak mali analiz gerçekleştirilmiştir. Karşılaştırmalı tablolar analizi, dikey analiz ve oran analizi gibi temel tekniklerin uygulamalı olarak kullanılması, çalışmanın yöntemsel açıdan literatüre katkı sunabileceği şeklinde değerlendirilmektedir. Ayrıca, örnek olay çalışması ile işletmenin kısa vadeli mali durumu ayrıntılı biçimde analiz edilmiş; analiz sürecinde sektör ortalamalarıyla karşılaştırmalar yapılarak çalışmaya derinlik sağlanmaya çalışılmıştır.

Bu konuya ilişkin olarak gelecekte gerçekleştirilecek çalışmalarda, benzer mali analizlerin imalat sektörünün farklı alt sektörlerine yaygınlaştırılması önerilmektedir. Bu sayede, sektörel farklılıkların finansal oranlar üzerindeki etkileri daha kapsamlı ve karşılaştırmalı biçimde değerlendirilebilecektir. Ayrıca, analiz kapsamının zaman bakımından genişletilmesi ve farklı analiz tekniklerinin kullanılması, işletmelerin finansal tablolarında zaman içinde meydana gelen değişimlerin daha ayrıntılı bir biçimde analiz edilmesini mümkün kılacaktır.

Kaynakça

- Akaytay, A., Çatı, K. ve Yücel, S., (2015). Finansal Oranların Faaliyet Alanlarına Göre Değişiminin Merkez Bankası Sektör Raporları Yardımıyla İncelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (44), 45-57.
- Aydın, N., Başar, M., ve Coşkun, M. (2010). *Finansal Yönetim* (1. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Çömlekçi, F., Sözlübilir, H., ve Bektöre, S. (2006). *Mali Tablolar Analizi*. Eskişehir: Gülen Ofset. ISBN 975-8309-06-04.
- Gümüş, Y., Özdağoğlu, A., Kurt Gümüş, G. ve Özdağoğlu, G. (2017). Bilanço ve Gelir Tablolarının TOPSIS Yöntemiyle Analizi: Borsa İstanbul Uygulaması. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 16 (50), 79-96.
- Güngör, H. Y. (2024). Analysis of Financial Performance of Public Sports Clubs in Türkiye via CRITIC-Based SAW Method. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(2), 499–509.
- Güngör, H. Y. (2023). COVID-19'un Filipin Konaklama Firmaları Üzerindeki Etkisinin Mali Yapı Oranları Kullanılarak Analizi. *Alanya Akademik Bakış Dergisi*, 7(1), 235–255.
- Güngör, H. Y. (2022). Çalışma Sermayesi Yönetiminin Firma Finansal Performansına Etkisi: Havacılık Sektörüne Yönelik Bir Çalışma. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(4), 866–878.
- İskenderoğlu, Ö., Karadeniz, E. ve Ayyıldız, N. (2015). Enerji Sektörünün Finansal Analizi: Türkiye ve Avrupa Enerji Sektörü Karşılaştırması. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 3 (3), 86-97.
- Kahveci, M., Turna, İ., (2016). BİST'te İşlem Gören Turizm İşletmelerinin TOPSIS Tekniği ile Finansal Performanslarının Analizi ve Değerlendirilmesi. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, (48), 99-114.
- Kamuyu Aydınlatma Platformu. Erişim adresi: <https://www.kap.org.tr/tr/> (Erişim Tarihi: 10 Aralık 2024).
- Kılıç Karamahmutoğlu, M., (2022). COVID-19'un Ulaştırma ve Turizm İşletmelerinin Finansal Performansına Etkisi: Borsa İstanbul (BİST)'da Bir Uygulama. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, (65), 65-88.
- Mazman İtik, Ü. (2021). Mali Tablolar Analizi: Borsa İstanbul (BİST)'da Faaliyet Gösteren Bir Gıda İşletmesinde Uygulama. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20 (80), 1641-1661.
- Onocak, D. (2023). BİST'te İşlem Gören Konaklama İşletmelerinin Finansal Performanslarının CRITIC Ağırlıklandırılmış TOPSIS Yöntemine Göre Değerlendirilmesi, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (97), 79-98.
- Sanalan Bilici, N., Aydın, N., (2018). Konaklama İşletmelerinde Finansal Analizlere İlişkin Bir Örnek Olay İncelemesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22 (4), 2333-2355.
- Toroslu, M. V., ve Durmuş, C. N. (2017). *Finansal tablolar analizi: Kavramlar-analiz teknikleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. Erişim adresi: <https://evds2.tcmb.gov.tr/index.php?/evds/serieMarket>, (Erişim Tarihi: 10 Aralık 2024)
- Ülker, Y., Arslan, Ö. (2020). Türkiye'de Gıda Perakendeciliği Sektöründe Finansal Analiz ve Bir Uygulama. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9 (4), 2531-2546.
- Yılmaz, E., Aslan, T. (2018). Oran Analizi Yöntemi ile Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Alt Sınıfındaki Küçük, Orta ve Büyük Ölçekli İşletmelerin Finansal Performanslarının Karşılaştırmalı Analizi. *İda Academia Muhasebe ve Maliye Dergisi*, 1 (2), 36-52.
- Yılmaz, İ., (2024). Şirketlerin Performans Analizinde Finansal Tabloların Kullanılması: Borsa İstanbul Taş ve Toprak Sektöründe Bir Araştırma. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, (71), 275-294.

Çatışma beyanı

Makalenin yazarı, bu çalışma ile ilgili taraf olabilecek herhangi bir kişi ya da finansal kuruluş ile ilişkisi bulunmadığını dolayısıyla herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan eder.

Destek ve teşekkür

Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluşun destek alınmadığıdır.